

Türkiye Cümhuriyeti ile Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı arasında imza edilen ticaret ve seyrisefain muahedesile merbutlarının ve ticaret ve tediye anlaşmasının tasdikı hakkında kanun

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 13/V/1938 - Sayı : 3906)

No.
3382

Kabul tarihi
6 - V - 1938

BİRİNCİ MADDE — Türkiye Cümhuriyeti ile Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı arasında 8 - X - 1937 tarihinde imza edilen ticaret ve seyrisefain muahedenamesi ve merbutatının bu muahedenamenin 29 ncu maddesi hükümleri dahilinde meriyete sokulması tasdik olunmuştur.

İKİNCİ MADDE — Türkiye Cümhuriyeti ile Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı arasında 8 - X - 1937 tarihinde imza edilen ticaret ve tediye anlaşması imzası tarihinden meridir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Bu kanunun tatbikına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

10 mayıs 1938

TÜRKİYE CÜMHURİYETİ İLE SOVYETİK SOSYALİST CÜMHURİYETLER İTTİHADİ ARASINDA TİCARET VE SEYRİSEFAİN MUAHEDENAMESİ

Bir taraftan

Türkiye Cümhuriyeti,

Diğer taraftan

Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı

Aralarında teyemmünen mevcud olan dostane münasebetleri takviye ve iki memleketin iktisadî münasebetlerinin inkişafına yardım ve kezalik memleketlerinde tebaalarının ikamet şartlarını tanzim eylemek arzusile mütehassis olarak bir Ticaret ve Seyrisefain Muahedenamesi akdine karar vermişler ve bu maksadla, Murahhasları olmak üzere,

Türkiye Reisi Cümhuri :
Gazi Anteb mebusu, Hariciye vekâleti Siyasî Müsteşarı Ekselans Numan Menemencioğlunu ;
Hariciye vekâleti Umumî kâtib vekili, Orta elçi Ekselans Nebil Batıy ;

Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı Merkezî İcra komitesi :

Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadının Türkiyedeki Maslahatgüzarı Bay Horace Salkindi ;

Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı Ticaret mümessili muavini Bay Fedor Starozoumu ;

Tayin etmişler ve müşarünileyhler salâhiyetnamelerini yekdiğerine tevdi edib bunları usulüne muvafık ve muteber bulmuşlar ve aşağıdaki hükümleri kararlaştırmışlardır :

Madde — 1

Âkid Taraflardan birinin vatandaşları, eenebilerin kabullerine, dolaşmalarına, oturmalarına, yerleşmelerine ve ayrılmalarına müteallik diğer Taraf ülkesinde meri veya meriyete konacak olan kanun, nizamname ve talimatnamelere uymaları şartile her hangi üçüncü eenebi memleket vatandaşlarile aynı şerait altında o ülkeye girmek, orada dolaşmak, oturmak ve oradan ayrılmak hakkına malik olacaklardır.

Bununla beraber şurası mukarrerdir ki, bu muahedenamenin ahkâmı ne Âkid Taraflardan her birinin memleketine muhacerete serbestçe müsaade vermek veya bunu serbestçe menetmek hakkına, ne de pasaport, vize ve oturma ruhsatnamesi hususlarında meri veya meriyete konacak olan nizamnamelere hâlel iras etmez.

Âkid Taraflardan her biri gerek bir mahkeme kararı neticesi olarak, gerek kanunlar ve idarî nizamnameler mucibince, gerek Devletin dahilî emniyetine müteallik sebebler dolayısıyla diğer Taraf vatandaşlarının ülkesinde yerleşmelerini veya oturmalarını menetmek ve bunları ülkesinden çıkarmak hakkını mahfuz tutar.

Madde — 2

Âkid Taraflardan her birinin vatandaşları bu muahedenamenin birinci maddesi mucibince diğer Taraf ülkesine girdikleri ve kezalik bu ülkeden ayrıldıkları zaman zatî ve beytî istimalerine mahsus olan mallarını idhal ve ihraç memleketlerinde bu babda mevcut kanun ve nizamnamelere uyararak idhal ve ihraç eylemek hakkını haiz olacaklardır. Bu hususta Âkid Taraflardan her birinin vatandaşları en ziyade müsaadeye mazhar millet vatandaşlarının tâbi olduklarından veya olacaklarından daha az müsaid şeraite tâbi tutulmıyacaklardır.

Madde — 3

Âkid Taraflardan her birinin vatandaşları diğerinin ülkesinde müddei ve müddeaaaleyh olarak mahkemeler derecatının kâffesine serbestçe müracaat edecekler ve kanunî ve adlî himaye hususlarında en ziyade müsaadeye mazhar millet vatandaşlarına bahşedilmiş veya ileride bahşedilecek olan haklardan müstefid olacaklardır.

Mahkeme masrafını müemmin kefalet akçesine ve adlî müzaherete müteallik meseleleri, hususî bir itilâf aktedilinceye kadar, her iki Âkid Tarafın mütekabil mevzuatı tanzim edecektir.

Madde — 4

Âkid Taraflardan her birinin vatandaşları, diğerinin ülkesinde, gerek berrî, havaî ve bahrî orduda, gerek milis veya millî muhafız kıtaatında her hangi mecburî hizmetten müstesna olacaklardır. Kezalik bunlar yukarıda sayılan hizmetlerden birine muadil olmak üzere ihdas edilmiş nakdî veya aynı bütün mükellefiyetlerden müstesna tutulacaklardır.

Kezalik mezkûr vatandaşlar gerek adlî, gerek idarî gerek beledî bilûmum resmî ve mecburî hizmetlerden istisna edileceklerdir.

Anasırı tabiiyeden mümbais âfat vukuunda Âkid Taraflardan birinin vatandaşları diğerinin ülkesinde çalışma mükellefiyetine tâbi tutulabileceklerdir.

Nakdî mükellefiyetler ve askerî istimvaller, kezalik askerî ihtiyacat için vergi ve tekâlif hususlarında Âkid Taraflardan birinin vatandaşları diğerinin ülkesinde en ziyade müsaadeye mazhar memleket vatandaşlarının tâbi tutulduğu veya tutulacağından daha az müsaid şeraite tâbi tutulmıyacaklardır.

Madde — 5

Menkul ve gayrimenkul malların ihrazı, temellükü ve tasarrufu hususlarında Âkid Ta-

raflardan her biri diğèrinin vatandaşlarına en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesini mütekabilen bahşeder.

Madde — 6

Bu muahedenamenin birinci maddesi ahkâmı mucibince Âkid Taraflardan her birinin ülkesine girmiş olan diğèr Taraf vatandaşları, bu ülkede en ziyade müsaadeye mazhar millet vatandaşlarıyla aynı esaslar dairesinde smâi ve ticarî faaliyeti ve munhasıran kendi tebaalarına tahsis edilen veya edilecek olan meslekleri müstesna olmak üzere, bilûmum mesleği yapabileceklerdir.

Madde — 7

Âkid Taraflardan birinin ülkesinde, meri kanunlara tevfikân, ticaret ve sanat icrası maksadile tesis edilmiş her nevi hükmi eşhas diğèrinin ülkesinde de hükmi eşhas tanınacak ve hassatan, müddei ve müddealeyleh sıfatile mahkemelere müracaat hakkını haiz olacaklardır.

Şurası mukarrerdir ki, yukarıdaki ahkâm, Âkid Taraflardan birinin ülkesinde müteşekkil hükmi bir şahsın diğèr Taraf ülkesinde muamelâtını icraya kabul olunabilib olunamayacağıın bilinmesi keyfiyetine taallûk etmez; bu keyfiyet bu son ülkede bu bapta meri veya meriyete girecek kanunî ahkâma daima tâbi kalır.

Ecnebi hükmi şahısların Âkid Taraflardan birinin ülkesinde faaliyete kabulü için meriyette olan umumî kavanin mucibince evvelece ruhsat istihsali icab ettiği takdirde iki Âkid Taraftan her birinin bileümle hükmi şahsının diğèrinin ülkesine kabulü evvelece ruhsat istihsaline tâbi tutulacaktır.

Bununla beraber şurası mukarrerdir ki, iki Âkid Taraftan birinin hükmi şahıslarının diğèrinin ülkesine kabulleri için icab eden resmî muamelelere müteallik hususlarda mezkûr hükmi şahıslar en ziyade müsaadeye mazhar millet hükmi şahıslarına bahşedilmiş veya edilecek olan vaziyetten daha az müsaid bir vaziyette bırakılmayacaklardır.

Şurası mukarrerdir ki, Âkid Taraflardan her birinin bu maddenin ahkâmı mucibince diğèrinin ülkesinde faaliyete kabul edilmiş olan hükmi şahısları bu ülkede en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesinden müstefid olacaklardır.

Madde — 8

Âkid Taraflardan birinin diğèrinin ülkesine kabul edilmiş olan vatandaşları ne şahısları ne de faaliyetleri veya malları itibarile o ülkede en ziyademüsaadeye mazhar millet vatandaşlarının mümasil şerait altında tâbi olduklarından veya olacaklarından başka veya daha yüksek vergilere ve resimlere tâbi tutulmayacaklardır.

Âkid Taraflardan birinin ülkesinde müteşekkilolub muamelelerini icra için diğèr Taraf ülkesine kabul edilmiş olan hükmi şahıslar, ne malları veya faaliyetleri, ne de her hangi diğèr bir husus itibarile, bu ülkede muamelât icrası için kabul edilmiş olan en ziyade müsaadeye mazhar milletin mümasil iktisadî hedefli hükmi şahıslarının aynı şerait altında tâbi oldukları veya olacaklarından başka veya daha yüksek vergilere ve resimlere tâbi tutulmayacaklardır.

Bu maddenin ahkâmı Devlet namına cibayet olunan vergi ve resimlere taallûk ettiği gibi belediyeler ve esnaf cemiyetleri (korporasyonlar) menfaatine istifa olunanlara da şamdır.

Madde — 9

S. S. C. İ. dahilinde haricî ticaret inhisarı Devlete aid olduğu cihetle Türkiye Cümhuriyeti Hükümeti Türkiyedeki S. S. C. İ. Ticaret mümessilliğine ve bunun işbu muahedenin 11 nei ve 15 nei maddelerde zikredilen şubelerine, Türkiye ülkesinde atideki vezaifi icra salâhiyetini bahşeder:

- a) Haricî ticarete müteallik hususatta S. S. C. İ. nin menfaatlerini gözetmek;
- b) Türkiye ile S. S. C. İ. arasındaki haricî ticareti ve emtia mübadelesini bu muahedename ahkâmına tevfikân tanzim eylemek;

c) S. S. C. İ. Hükûmetinin hariç ticaretini iera ve Türkiye ile S. S. C. İ. arasında ticarî münasebatın inkişafına hizmet eylemek.

Madde — 10

S. S. C. İ. nin merkezi Ankarada bulunan Türkiyedeki Ticaret mümessilliği Türkiyedeki S. S. C. İ. sefaretinin mütemmim bir kısmını teşkil eder.

Ticaret mümessili ve iki muavini S. S. C. İ. sefaretı azası gibi telâkki edildiklerinden kordiplomatik azasına bahşolunan şahsî masunıyetten ve sair muafıyetlerden müstefid olacaktırdır.

Madde — 11

Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı ticaret mümessilinin Ankaradaki merkezi ve İstanbuldaki şubesinin merkezi hariç ez memleket imtiyazından müstefid olacaktır.

Bu hariç ez memleket imtiyazı işbu muahedenın 12 nei maddesinin tatbıkına mâni olmayacaktır.

Ticaret mümessilliğinin ve İstanbuldaki şubesinin adresleri Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı sefaretı tarafından Türkiye Cümhuriyeti Hariçıye vekâletine bildirilecektir.

Madde — 12

Türkiyedeki Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı ticaret mümessilliği tarafından Türkiye Cümhuriyeti arazisinde akid veya teminat altına alınan bileümle muamelâtı ticariye Türk kanunlarına göre muamele göreceğ ve Türkiye melâkimine tâbi tutulacaktır. Bununla beraber, bu hüküm mezkûr ticarî muamelât hakkında alâcağ tarafların Türk mevzuatına tevfikân hakeme müraعات hakkını katiyen nezetmez.

Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadının Türkiye Cümhuriyeti arazisi dahilinde bulunan emvali kaî olarak verilmiş veya katiyet kesbetmiş hüküm mucibince cebrî iera mevzuu olabilirler. Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetleri İttihadı ticaret mümessilliği dahil olmak üzere Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı siyasî mümessilliklerinin ve konsolosluklarının resmî faaliyetlerine veya Devletin hukuku hükümanisini ifaya lüzumlu olub hukuku düvel mucibince bu gibi tedabirin tatbıkından hariç bırakılan mevad müstesnadır.

Madde — 13

Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadının Türkiyedeki ticaret mümessilliği, Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadının nam ve hesabına hareket ettiğı cihetle İttihad Hükûmeti, ticaret mümessilliği veya bunun usulü dairesinde mezunıyetini haiz şahıslar tarafından Türkiyede kanunî surette aktedilmiş bilûmum ticarî muamelelerden mütevellid mesulıyeti deruhde eyler.

Maamafih Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetleri İttihadı Hükûmeti, Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı kanunları mucibince kendi muamelelerinden münhasıran kendileri mesul olan iktisadî Devlet teşekküllerinin faaliyetinden mütevellid hiç bir mesulıyet deruhde etmez; ancak Türkiyedeki Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı ticaret mümessilliği tarafından bu muamelelerin mesulıyeti sureti mahsusada kabul edilmiş olan ahval müstesnadır.

Madde — 14

Ticaret mümessilinin ve iki muavininin isimleri Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı Sefaretı tarafından Türkiye Cümhuriyeti Hükûmetine bildirilecek, ve memurıyetleri, bunların nihayet bulduklarından Türkiye Hükûmeti aynı yol ile malûmattar edilmedikçe muteber tanınacaktır.

Bundan başka, Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı Ticaret mümessilliği tarafından irae edilecek ve imzaları kendisini taahhüd altına sokacak kimselerin isimlerini, vazifelerini ve salâhiyetlerinin şumulünü Türkiye Cümhuriyetinin resmî gazetesinde ve şubelerinin bulunduğu mahallerdeki bir gazetede ilân edecektir.

İşbu ilân, bu maddenin ikinci bendinde derpiş edilen kimselerin faaliyete girişmelerinden evvel yapılacak, ve bunların memuriyetleri, aksi mealde aynı yol ile bir tebliğ neşredilmedikçe muteber addedilecektir.

Madde — 15

Âkid Taraflar Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı ticaret mümessilliğinin Türkiyenin aşağıda yazılı şehir ve limanlarında şube açmak hakkından müstefid olacağı hususunda mutabık kalmışlardır: İstanbul, İzmir, Trabzon, Mersin, Kars, Konya veya Eskişehir.

Yeni şubeler küşadı iki Hükümet arasında bir itilâfın mevzuunu teşkil edecektir.

Madde — 16

İki memleket arasında ticarî münasebetlerin inkişafına yardım etmek kezalik Sovyetler ülkesinde Türk iktisadî menfaatlerini gözetmek maksadile Türkiye Cümhuriyeti Hükümeti Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı ülkesinde bir ticaret mümessili tayin veya bir ticaret ateşliği vazifesi (veyahud mümasil bir memuriyet) ihdas ettiği takdirde bu mümessil (vazife veya memuriyet) ve maiyeti Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadında, bu Muahedename ile Türkiyedeki Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı Ticaret Mümessilliğine bahşedilen hakların, imtiyazların ve muafiyetlerin ayninden müstefid olacaklardır.

Madde — 17

Âkid Taraflardan her birinin tabî ve mamul müstahsalları diğer Tarafın umumî mevzuatı mu-cibince transite açık yolları üzerinde ve bu Tarafın umumî mevzuatına tevfiikan transite kabul edilecek ve bu ülkede bilcümle transit resimlerinden muaf bulunacaktır.

Bu maddenin birinci fıkrası ahkâmından hariç olmak üzere, Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı Hükümeti Türkiyeye, menşe ve mevridi Türkiye olub Batum tarikile Asya memleketlerine ve kezalik menşe ve mevridi Türkiye olub Batum tarikile Türkiyenin Garb vilâyetlerinde Şark vilâyetlerine ve Şark vilâyetlerinden Garb vilâyetlerine sevkedilecek olan emtea için de serbst transit hakkı bahşmeğe muvafakat eyler.

Madde — 18

Âkid Tarafların demir, kara ve dahilî sular yollarında yolcuların, yolcu ağırlıklarının ve emtianın nakliyatma müteallik hususlarda iki Tarafın tebaası arasında hiç bir fark gözetilmiyecektir.

Bu maddenin birinci fıkrası ahkâmının Âkid Tarafların kendi nakliyat yolları üzerinde istedikleri gibi tarifeler tanzim etmeleri haklarına hâlel iras etmediği bayandan müstağnidir.

Madde — 19

Âkid Taraflardan birinin sancağını hâmil olub hamulesiz veya hamuleli olarak diğer Tarafa aid sulara ve limanlara girecek veya bunlardan çıkacak olan gemi ve vapurlar, hareket veya azimet mahalleri nereleri olursa olsun, her hususta aynile en ziyade müsaadeye mazhar millet vapur ve gemilerine tatbik edilen muameleden müstefid olacaklar ve her ne unvan altında bulunursa bulunsun,

Devlet, vilâyetler, nahiyeler veya Hükümet tarafından salâhiyeti haiz her hangi bir teşekkül nam veya menfaatine istifa olunub en ziyade müsaadeye mazhar millet vapur ve gemilerine tahmil edilmiş veya edilecek olanlardan başka veya daha yüksek hiç bir mükellefiyet veya resme tâbi tutulmayacaklardır.

Hamuleler, mevrid ve mahreçleri neresi olursa olsun, en ziyade müsaadeye mazhar millet sancağı altında idhal veya ihraç edildikleri takdirde tâbi tutulacaklarından başka veya daha yüksek mükellefiyet veya resimlere tâbi tutulmayacaklar ve başka türlü muamele de görmeyeceklerdir.

Yolculara ve bunların ağırlıkları ve kezalik mürettebat en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesinden müstefid olacaklardır.

Madde — 20

Âkid Taraflardan biri canibinden diğer Tarafa bahşedilen en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesi menfaati mütekabil memleketlerde meri veya meriyete konacak kanun ve nizamlarla tanzım edilmekte devam edecek olan kabotaja şamil olmayacaktır.

Madde — 21

Gemi ve vapurların tâbiyeti, her iki Tarafa, bu babda mütekabil Devletlerin salâhiyettar makamları canibinden her memleketin kanun ve nizamlarına tevfikân verilmiş olan vesaik ve şahadetnamelere göre muteber tutulacaktır.

Âkid Taraflar geminin fennî vaziyetini ve senedi bahrisini musaddak hacmi istiabi, sefere kabiliyet şahadetnameleri ile sair mümasilleri gibi gemi evrakının mütekabilen tanınması için bir itilâfı mahsus akdini taahhüd ederler. Böyle bir itilâfın akdine kadar, Âkidlerden biri tarafından usulü dairesinde verilmiş yukarıda mezkûr gemi evrakını mütekabilen tanımağı İki Taraf taahhüd ederler.

Madde — 22

Âkid Taraflardan her birinin gemileri diğer Tarafın bir veya müteaddid limanına gerek oralarda eenebi memlekette getirilen hamule, emtia ve yolcularının hepsini veya bir kısmını boşaltmak ve indirmek, gerek eenebi memlekete götürmek için oralarda hamule, emtia ve yolcularının hepsini veya bir kısmını irkâb eylemek üzere gidebileceklerdir.

Madde — 23

Âkid Taraflardan birine mensub bir geminin diğer Taraf kara sularında batması, karaya oturması bahrî hasara veya mecburî tevakkufa uğraması gibi hallerde gemi ve hamulesi bu memleket kanun ve nizamlarının mümasil ahvalde millî gemilere bahşettiği müsaade ve muafiyetlerden istifade edecektir. Kaptanlara, mürettebata ve yolculara gerek kendinileri gerek gemi ve hamulesi için aynile mahallî tebaalara yapılan derecede muavenet ve müzaheret edilecektir.

Tahlis sırasında yapılan hizmet masrafı hususunda tahlisin vuku bulunduğu memleketin kanunî mevzuatı millî gemi ve vapurlara tatbik olunduğu veçhile tatbik olunacaktır.

Karaya oturmuş veya batmış bir geminin kurtarılan emtiası dahilî istihlâk için memlekete idhat edilmiş olmadıkça hiç bir gümrük resmine tâbi tutulmayacaktır.

Madde — 24

Âkid Taraflardan birinin tabii ve mamul müstahsalları diğerinin ülkesine idhallerinde en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesinden müstefid olan üçüncü bir memleketin mümasil müstahsallarına tatbik edilen veya edilecek olan rüsum, harçlar ve munzam harçlardan veya her hangi mükellefiyetten başkasına veya daha yükseğine tâbi tutulmayacaklardır.

Madde — 25

Âkid Tarafların ülkesinde, Devlet, belediyeler veya esnaf cemiyetleri menfaatine her hangi emtiam istihsalı, satışı, istihlâki ve nakli üzerinden cibayet edilen veya edilecek dahilî vergiler, resimler ve mükellefiyetler diğer Tarafın arzî ve sınaî müstahsallarına, menşei millî olan mümasil müstahsallara ve mümasil millî müstahsallar bulunmadığı takdirde en ziyade müsaide şaraitine tâbi tutulmuş veya tutulacak olan üçüncü bir memleketinkilere tatbik edildiğinden daha yüksek veya daha ağır olarak tatbik edilmeyecektir.

Madde — 26

Teminat, gümrük resimlerinin cibayet tarzı ve idhalât ve ihracata aid sair gümrük muamelâtı hususlarında Âkid Taraflardan her biri diğerine her hangi üçüncü bir memlekete bahşettiği veya ileride edeceği bilcümle menfaatlerden istifade hakkını bahşeder.

Madde — 27

Âkid Taraflardan her biri, diğer Tarafın tabîi veya mamul müstahsallarının idhali esnasında, idhal edilen maddenin işbu Taraf menşeli olduğunu veya orada uğradığı tahavvül dolayısıyla o suretle telâkkisi icab eylediğini mübeyyin olarak Âkid Taraflardan her birinin salâhiyettar makamları taraflarından, biltilâf tesbit edilecek nümuneye tevfikân, verilmiş menşe şahadetnamesi ibrazını talep hakkını muhafaza eyler.

Yukarıda mezkûr menşe şahadetnamelerinin vize ve tasdiki, mütekabil Tarafların salâhiyettar teşekkülleri tarafından, şahadetnamelerde gösterilen emtiyanın idhal edildiği Tarafın ülkesinde işbu muahedenin imza edildiği anda meri nizamata tevfikân yapılacaktır.

Menşe şahadetnamelerinin itasma ve tasdikına müteallik bütün hususlarda Âkid Taraflar en ziyade müsaadeye mazhar millet şartını tatbik için mutabık kalmışlardır.

Madde — 28

Bu muahedenamenin en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesine müteallik ahkâmı:

- 1 - Âkid Taraflardan her birinin hudud hattının her iki taraftan 15 Km. yu tecavüz etmeyen bir mntakada bahşettiği veya ileride edeceği müsaadelere;
- 2 - Bir gümrük ittihadı dolayısıyla Âkid Taraflardan biri veya diğerine tahmil edilebilecek mecburiyeletlere;
- 3 - Estonya, Letonya ve Lituanıyaya Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı tarafından bahşedilmiş veya ileride edilecek olan müsaadelere;
- 4 - Türkiyenin 1923 te Osmanlı İmparatorluğundan ayrılmış olan memleketlere bahşettiği veya ileride bahşedeceği hususî müsaadelere şamil değildir.

Madde — 29

İşbu muahedename üç senelik bir müddet için aktedilmiştir. Muahede, Moskovada mümkün mertebe süratle yapılacak tasdikname teatisi tarihinden itibaren meriyete girecektir. Bununla beraber, muahede imza tarihinde muvakkaten meriyete konulacak ve imza ile tasdiknamelerin teatisi arasında geçecek müddet yukarıda mezkûr üç senelik müddete dahil edilecektir.

Muahede inkızası tarihinden üç ay evvel ihbar edilmek şartile feshedilebilecektir; fesh yapılmadığı takdirde, muahede yine aynı fesh şartile, her defa kendiliğinden temdid ile bir senelik müddet için uzanacaktır.

Yukarıdaki hususları tasdik etmek üzere murahsaslar işbu muahedenameyi imza eylemişler ve altına mühürlerini koymuşlardır.

Ankarada, 8 teşrinievvel 1937 tarihinde iki nüsha olarak yapılmıştır.

İmza :
N. Menemencioğlu
Nebî Batı

İmza :
Horace Salkind
F. Starozoum

NİHAİ PROTOKOL

Birinci maddeye müteferriian

Şurası mukarrerdir ki, bu muahedenamenin sair ahkâmından ayrı olarak bu maddenin ahkâmı, Âkid Taraflardan her birinin kendi ülkesinin muhtelif mntakalarında duhul veya ikamet hususunda hususî bir usul veya bir memnuiyet tesis eylemek veyahud mevcud usulü idame etmek serbestisini, böyle bir usul veya böyle bir memnuiyet diğer bileümle memleketler vatandaşlarına tatbik edilirse, tahdid eylemez.

Yedinci maddeye müteferriian

1 — Yedinci maddenin ahkâmı, tâbi olacakları usul bu muahedenamenin 9 - 15 nei maddeleriyle tanzim edilmiş olan Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetleri İttihadının Türkiyedeki Ticaret mümessilliği ile ajanlarına şamil değildir.

2 — Bu muahedenamenin 3,4 ve 5 nei maddeleri ahkâmı Âkid Taraflardan birinin diğer Tarafın ülkesindeki hükmi şahıslarına, bu ahkâm bunlara kabili tatbik olduğu müddetce, tatbik edilecektir.

On ikinci maddeye müteferriian

İşbu muahedenamenin ahkâmı başlangıç tarihleri ne olursa olsun bileümle davalara tatbik edilecektir.

Yedinci, sekizinci ve on üçüncü maddelere müteferriian (Hükmi şahıslar) tabirile, bir taraftan ticarî, snai, malî ve nakliyatçı Türk Şirketleriyle sair her hangi nevi iktisadî hedefli şirketler ve diğer taraftan, ticarî, malî, snai ve nakliyatçı Sovyet teşkilâtları ile sair her hangi iktisadî hedefli teşkilâtlar kasdolunmuştur.

On yedinci maddeye müteferriian

1 - Türkiyenin arzî ve snai müstahsallarının on yedinci maddede zikredilen yollar üzerinde transitine müteallik hususlarda Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadının bu müstahsalların Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı ülkesine girdikleri esnada bunların Türkiyenin arzî ve snai müstahsallarından olduğunu mübeyyin bir menşe şahadetnamesi ibrazını istemek hakkını muhafaza etmesi mukarrerdir.

Menşe şahadetnameleri İki Tarafın salâhiyettar teşkilâtı tarafından verilecektir.

Mezkûr şahadetnameler Türkiyede Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadının ticaret mümessilliği veya şubeleri ve bu müesseselerin mevcud olmadığı yerlerde Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadının konsolosluk müesseseleri tarafından vize edilecektir.

2 - Şurası mukarrerdir ki, on yedinci maddenin ahkâmı müteakbil memleketin ülkesine idhali bu memleket mevzuatı ile menedilmiş bulunan emtiaya şamil değildir.

3 - Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı, on yedinci madde ahkâmından müstakil olarak, Türkiye Cümhuriyetine, mensei Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı ile transit muahede veya anlaşması olan cenbi memleketler olup mevridi Türkiyenin Garb vilâyetleri bulunan emtianın Şark vilâyetlerine sevki hususunda transit hakkı bahşetmeğe bu babda meri ittihad nizamlarına tevfikân muvafakat eyler.

On sekizinci maddeye müteferriian

Âkid Taraflardan biri emtiasının diğer Taraf demiryollarında nakli hususunda aynı şeraitte, aynı güzergâh üzerinde ve aynı istikamette tatbik edilen en aşağı tarifeler tatbik olunacaktır.

On dokuzuncu maddeye müteferriian

Âkid Taraflar, mütekabil Devletlerin sahil sularında tehlike işaretleri vazı, fenerler hidematı ve saire gibi umurda husule gelen bilûmum tebeddülü diğèr tarafa işar etmek hususuna katiyen riayeti kendi salâhiyettar idarelerine tavsiye eylemekte mutabık kalmışlardır.

Yirmi birinci maddeye müteferriian

Yirmi birinci maddenin ikinci bendindeki (sair mümasil) tabirile hacmi istiabi ve sefere kabiliyet şahadetnamelerinden başka: 1 - Tahmil hattı şahadetnamesi, 2 - Yolcu taşımağa kabiliyet şahadetnamesi, 3 - Tahmil donanımına ve sair tahmil ve tahliye aletlerine müteallik şahadetname, 4 - Diğèr muavin mekanizmaya (Zincir, çapa ve tahlisiye aletleri) ne müteallik şahadetnameler anlaşılır.

Yirmi dördüncü maddeye müteferriian

Türk kuru üzümüleri (Sultaniye) Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetleri İttihadında Korent üzümülerine bahşedilmiş veya ileride bahşedilebilecek olan daha az müsaid gümrük rûsumu ve sair rûsum, munzam harçlar, tezyid emsali, ne de daha az müsaid muameleye tâbi tutulmayacaklardır.

Yirmi altıncı maddeye müteferriian

Şurası mukarrerdir ki, Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadından Türkiyeye idhal edilen ve Türkiye ticaret mümessilliği ile Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadının iktisadî teşekküllerine, bu teşekküllerce Türkiyeden satın alınan emtianın ambalajı için, gönderilen sandık, çuval ve sair ambalaj malzemesi gibi mevad, bu mevad en geçaltı aylık bir müddet içinde tekrar ihraç edilmeleri şartile, gümrük rûsumu ödemeyeceklerdir. Mezkûr mevad idhallerinde, bu babdaki gümrük resmine muadil bir teminat akçesi tediyesine tâbi tutulacaklar ve bu teminat akçesi, yukarıda tayin edilen müddet içinde bu mevaddın tekrar ihraçları anında ve idhal edilen mevad ile ayniyetleri tesbit edildikten sonra, iade edilecektir.

Yirmi yedinci maddeye müteferriian

Yirmi yedinci maddenin birinci bendindeki (tahavül) tabiri, eenebi menşeli emtianın Âkid Taraflardan birinin arazisine idhalinden sonra gördüğü manipülasyon ve ıslah ameliyelerinden mütevellid olarak aslı kıymetinin üçte bir tezayüdünü ifade eder.

Ankarada 8 teşrinievvel 1937 tarihinde iki nüsha olarak yapılmıştır.

N. Menemencioğlu

Horace Salkind

Nebil Batı

F. Starozoum

Ankara, 8 birinci teşrin 1937

Bay Maslahatgüzar,

Türkiyedeki Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetleri İttihadı Büyük Elçilik ve Konsolosluklarile Ticaret mümessili ve iki muavininin aylıkları ve mas'rifi müteferriiası için verilecek mebalığı, bu günkü tarihli, Hükûmetlerimiz arasında münakid ticaret ve tediyeye anlaşmasında mezkûr hesabattan hariç tutmağa Hükûmetimin muvafakat eylediğini bildirmekle şeref kazanırım.

Lûtfen, Bay Maslahatgüzar saygılarımı kabul buyurunuz.

Bay Horace Salkind
Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı
Maslahatgüzarı

N Menemencioğlu

Ankara, 8 birinci teşrin 1937

Bay Vekil,

Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadındaki Türkiye Cümhuriyeti Büyük Elçilik ve Konsolosluklarımızın maaşlarıyla masarifi müteferrihası için verilecek mebalığın, bu günkü tarihte Hükümetlerimiz arasında aktedilen ticaret ve tediye anlaşmasında mezkûr hesabattan hariç tutulmasına Hükümetimin muvafakat eylediğini bildirmekle şeref kazanırım.

Lütfen, Bay Vekil, pek derin saygılarımı kabul buyurunuz.

Ekselans Bay Dr. T. R. Aras
Türkiye Cümhuriyeti Hariciye Vekili
Şehirde

Horace Salkind

Ankara, 8 teşrinievvel 1937

Bay Maslahatgüzar,

Türkiyedeki Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı Ticaret mümessilliğinin malî mükellefiyeti hakkında Hükümetlerimiz arasında şu suretle vukua gelen mutabakatı teyid ile şeref kazanırım:

Vergi kanununa tevfiakan Türkiyede Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetleri İttihadı Ticaret mümessilliğine, Türk ülkesinde ticarî faaliyetle müstegil teşekkül buldukça, teveccüh eden (Umurî, mahallî, muntakavî, beledî) bileümle munzam resimlerle kazanç vergisi tediye eylemek mecburiyeti aşağıdaki tarzda ifa edilecektir:

Ticaret mümessilliği tarafından yapılan ticarî mübadele üzerinden, ticarî muameleler erkammın umumî balığının 0,8 % miktarı maktuan teklife tâbi safi irad addolunacaktır.

Şurası mukarrerdir ki Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı Ticaret mümessilliği, yukarıda mezkûr maktu miktarı tesbite muktazi malûmattangayırısını alâkadar makamata arz mecburiyetinden azade olacaktır.

Lütfen, Bay Maslahatgüzar, saygılarımı kabul buyurunuz.

Bay Horace Salkind,
Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler
İttihadı Maslahatgüzarı

N. Menemencioğlu

Ankara, 8 teşrinievvel 1937

Bay Vekil,

Türkiyedeki Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı Ticaret mümessilliğinin malî mükellefiyeti hakkında Hükümetlerimiz arasında şu suretle vukua gelen mutabakatı teyid ile şeref kazanırım:

Vergi kanununa tevfiakan Türkiyede Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı Ticaret mümessilliğine, Türk ülkesinde ticarî faaliyetle müstagil teşekkül buldukça, teveccüh eden (umumî mahallî, muntakavî, beledî) bileümle munzam resimlerle kazanç vergisi tediye eylemek mecburiyeti aşağıdaki tarzda ifa edilecektir:

Ticaret mümessilliği tarafından yapılan ticarî mübadele üzerinden, ticarî muameleler erkammın umumî balığının 0,8 % miktarı maktuan teklife tâbi safi irad addolunacaktır.

Şurası mukarrerdir ki Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı Ticaret mümessilliği, yuka-

rıda mezkûr maktu mikdarı tesbite muktazi malûmattan gayrisini alâkadar makamata arz mecburiyetinden azade olacaktır.

Lâtfen, Bay Vekil, derin saygılarımı kabul buyurunuz.

Ekselâns

Bay Dr. T. R. Aras,

Türkiye Cümhuriyeti

Hariciye vekili

Horace Salkind

TÜRKİYE CÜMHURİYETİ İLE SOVYETİK SOSYALİST CÜMHURİYETLER İTTİHADI ARASINDA TİCARET VE TEDİYE ANLAŞMASI

Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti ile Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı Hükûmeti arasında mevcud ticaret mübadelâtını inkişaf ettirmek ve bundan mütevellid tediyatı kolaylaştırmak arzusu ile mütehalli olarak atideki hususatı kararlaştırmışlardır:

Madde -- 1

Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı menşeli olup bu memleketten doğrudan doğruya idhal olunan ve işbu anlaşmaya ilişik bir numaralı listede yazılı bulunan müstahsallar Türkiyeye serbestçe kabul edileceklerdir.

Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı menşeli olup bu memleketten doğrudan doğruya idhal edilen ve işbu anlaşmaya bağlı liste II de münderiğ bulunan müstahsallar bu maddelerin her birine tahsis edilen kontenjanlar hududu dahilinde Türkiyeye kabul edileceklerdir.

Şurası mukarrerdir ki Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı emtiası, idhal anında meri olan umumî idhalât rejiminden de ayrıca müstetid olacaklardır.

Türkiye Hükûmeti kendi hesabına, Türkiye'deki Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı Hükûmeti Ticaret mümessilliğinin gerek I numaralı listede derpiş edilmemiş olan emtianın serbestçe idhali ve gerek II numaralı listede sayılı emtia mikdarının tezyidi veya kontenjante edilmiş diğer emtianın idhali hususundaki isteklerini hayırlıklarla tedkik edecektir.

İşbu maddenin I nci ve II nci bendlerinde mevzubahs I ve II numaralı listeler bir sene müddetle muteber olacaklardır. Bu müddetin inkızasında Âkid Taraflar biltilâf yeni listeler tanzim veya Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı için Türkiye'de yeni bir idhalât rejimi tesbit edeceklerdir.

Madde — 2

Türkiye menşeli malların mubayaatı Türkiye'deki Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı Ticaret mümessilliği ve gerek Türkiye'deki gerekse Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadındaki Devlet iktisadî teşekkülleri marifetile ve işbu anlaşma ahkâmına göre yapılacaktır.

Bu mubayaata mevzu olan emtia Türkiyeden doğrudan doğruya idhal edilmelidir.

Madde — 3

İşbu anlaşmanın mevkiî meriyete vazından sonra bir veya diğer Taraftan ihraç olunacak bileümle emtia ihracatçı memleketin salâhiyettar makamları tarafından işbu anlaşmaya merbut nümuneye tevfiikan iki nüsha olarak verilmiş bir menşe şahadetnan esi terfik olunacaktır.

Bu şahadetnamelerin B nüshası giriş gümrük bürosunca damgalanacak ve kendi marifetile, tediyeyi yapacak olan müessese veya idhalaterya gönderilecektir.

Madde — 4

İşbu anlaşmanın meriyete girdiği tarihten itibaren Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadının Türkiyede tehassül etmiş her nevi alacakları işbu anlaşmanın 9 neü maddesinde istihdaf edilenler müstesna olmak üzere borçlu olunan meblâğın, aşağıda «Merkez bankası» diye tesmiye edilmiş olan Türkiye Cümhuriyet Merkez bankasına yatırılması suretile tesviye edilecektir.

Merkez bankası bu suretle tahsil edilen paraları, aşağıda «Vnehtorgbank» diye tesmiye edilmiş olan, Moskovada Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı Ticareti hariciye bankası namına bilâ faiz ve ingiliz lirası üzerinden açacağı bir kliring hesabının matlubuna geçirecektir.

İşbu anlaşmanın meriyete girmesi tarihinden itibaren Türkiyenin Sovyatik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadında tehassül edecek her nevi alacakları borçlu olunan meblâğın «Vnehtorgbank» a yatırılması suretile tesviye olunacaktır.

«Vnehtorgbank» bu suretle tahsil ettiği paraları Merkez bankası namına bilâ faiz ve ingiliz lirası üzerinden açacağı kliring hesabının matlubuna geçirecektir.

Türk liralarnın ingiliz lirasına veyahud ingiliz lirasının türk lirasına tahvili Merkez bankasının muamelenin yapıldığı gün tesbit ettiği satış ve alış kuruna göre yapılacaktır.

Merkez bankası ingiliz lirasına nazaran türk lirasının kurunu, bu kur bir değişikliğe maruz kaldıkça «Vnehtorgbank» a telgrafla bildirecektir.

Eğer bir muamele türk veya ingiliz lirasından başka bir para ile faturalanmışsa, faturada muhar rer dövizin ingiliz lirasına tahvili Londranın malûm olan bu son kuru üzerinden yapılacaktır.

Madde — 5

İki banka müteakiben kendilerine yapılan tediyattan günü gününe birbirini haberdar edecekler ve her tediyeye ihbarnamesi, alacaklılara yapılacak mukabil tediyeyi kabul kılmak için lâzım olan izahatı ihtiva edecektir.

Bundan başka iki banka işbu anlaşmanın 3 neü maddesinde derpiş edilmiş olan menşe şahadetnamelerinin B nüshalarının müteakiben en kısa zaman zarfında birbirlerine göndereceklerdir.

Madde — 6

Tediyeye ihbarnamesinin alınışında, ihbar edilen banka tediyat tarihi sırasına göre ve raci bulunduğu kliring mevcudu nisbetinde hak sahiblerine tediyatta bulunacaktır.

Madde — 7

Kliring hesaplarında gözüken bakryeleri tamamen veya kısmen kullanarak bu suretle işbu anlaşmanın iyi işlemlerini kolaylaştırmak maksadile Âkid Taraflar, bilitilâf kliring anlaşmasile bağlı oldukları Devletlerle üglü kompensasyonlar yapabileceklerdir.

Madde — 8

İşbu anlaşmanın infisalı halinde iki Âkid Taraf anlaşmanın meriyetten kalkacağı ana kadar akdolunan borçların tasfiyesi için yapılacak teslimatı kabulde devam edeceklerdir.

Yeni alacaklara müteallik teslimata gelince, ancak kliring hesabında alacaklı olan Taraf bakryeyi matlubunun tamamile tasfiyesine değin tediyatı kabulde devam edebilecektir.

Madde — 9

Şurası mukarrerdir ki işbu anlaşma ahkâmı, Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti ile Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı arasındaki 21 ikinci kânun 1934 tarihli anlaşmanın tatbiki dolayısıyla Türkiyeye yapılmış Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı idhalâtına tatbik edilmeyecektir.

Madde — 10

İki banka işbu anlaşmanın tabii surette tatbikını temin için alınması muktazi tedbirler hakkında anlaşacaklardır.

Madde — 11

İşbu anlaşma imzası tarihinde meriyete girecek ve 1 kânunusani 1939 a kadar muteber olacaktır. Anlaşma üç aylık mütekaddim bir ihbarla feshedilmedikçe her seferinde kendiliğinden temdid suretile senelik devreler için yenilenecektir.

Ankarada, iki nüsha olarak, 8 birinci teşrin 1937 de tanzim edilmiştir.

N. Menemenciöglü
Nebül Batı

Horace Salkind
F. Starozoum

Liste : 1

Türk gümrük tarife numarası		Türk gümrük tarife numarası	
96	(Ada tavşanile tavşan derileri müstesna).	618	
284 D		620	
286		621	
348		623 B.	
349		624	
371		626	
505		627	
517		648	
520		649	
523		651	
524 A,1, 2		652	
A, 3	(Tomar halinde olanlar müstesna)	653 A, B	
529A,B,C, [*]	(14 santimetreden aşağı olmayan ve azamî 6 milimetre kalınlıkta olan borular müstesna)	658	(Yalnız taş kırma makineleri tor-na, ince rende, dişli veya burgulu delik açma, kaba rende, delme ve kazıma makineleri, şahmerdan tokmakları « Les moutons sonnettes »; yuğurma makineleri; katranlama makineleri; hava tazyikle işleyen çekiç, delme, kesme makineleri).
529 B	(Dahilî kutru 9,5 (dahil) den 76,25 milimetreye kadar olan ve rabt veya bir halita ile tılâ edilerek kaynatılmış borular müstesna)		
538		661	
598		666/1	
606		667B, E	

[*] *Dahilî kutru*

Türk gümrük
tarife numarası

669 A
679
695 B, C, D
698
706
707
710
711 D, E, F, V ,3
718 D
725 E
729 D
747
754 1, 1, G J

Türk gümrük
tarife numarası

756 D
757 B
763
766
773
774
775
782
789
792 A B
848
853 A

Liste : 2

Türk gümrük
tarife numarası

42
95
377 E 1, 3, 4
377 E 2
378 C 2, 3
378 D 2, 3
378 D I, 4
378 E
379 I B 2
379 I B 3
379 I B 4
379 I C 1, 3, 4
379 I C 2
379 I D 1, 3, 4
379 I D 2
379 I E
379/II B 3
379/II B 4
379/II C 2. 3
379/II C 4
379/III B
379/III C.
379/III D
379/III E
400

Senelik kontenjanlar

2 ton
75.00 Türk lirası
15 ton
5 »
50 »
40 »
30 »
50 »
5 »
20 »
30 »
700 »
30 »
600 »
20 »
90 »
150 »
250 »
70 »
100 »
400 »
1 250 »
1 500 »
550 »
1 »

Türk gümrük
tarife numarası

Senelik kontenjanlar

502	(Yalnız şark vilâyetleri gümrükle- rinden idhal edilecek)	100 ton
529 A	(Dahilî kutru 14 Cm. den aşağı ve kalınlığı azamî 6 mm. olan bo- rular)	100 »
529 B	(9,5 dan (dahil) 76,25 (dahil) mm. ye kadar dahilî kuturda olan ve rapt veya bir halita ile tıla edilerek kaynatılmış borular)	500 »
660	(Dikiş makinelerinin yedek par- çaları ve mihanikî aksamı)	25 000 Türk lirası
378 C 2, 3		50 ton
378 D 2, 3		35 »
379/I B 4		50 »
379/II B 3		150 »
379/II C 2, 3		30 »

Menşe şahadetnamesi

Gönderen

Gönderilen

Ad:

Ad:

İkametgâh:

İkametgâh:

Sokak:

Sokak:

Emtianın nevi:

Ambalaj tarzı:

Marka, No. :

Siklet } Gayrisafi Kg
          { Safi Kg

Kıymet:

Sevk yolu:

Yukarıda gösterilen emtianın . . . . . menşe ve mevriddi olduğu ve bu menşe şahadetnamesinin Türkiye ile Sovyetik Sosyalist Cumhuriyetler İttihadı arasında 8 teşriniev-vel 1937 tarihli ticaret ve tediyeye anlaşması ahkâmına tevfikân verildiği tasdik olunur.

(Bu nüsha, aslı nüsha numarasının aynini ihtiva edecek, gümrükler tarafından damgalanacak ve tediyatın yapılacağı bankaya tevdi edilmek üzere müessese veya idhalâterya iade edilecektir.

Menşe şahadetnamesi

(İkinci nüsha)

Gönderen	Gönderilen
Ad:	Ad:
İkametgâh:	İkametgâh:
Sokak:	Sokak:
Emtianın nevi:	
Ambalaj tarzı:	
Marka, No. :	
Siklet	Safi Kg.
	Gayrisafi Kg
Kıymet:	
Sevk yolu:	

Yukarıda gösterilen emtianın . . . . . menşe ve mevrıdli olduğu ve bu menşe şahadetnamesinin Türkiye ile Sovyetik Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı arasında 8 teşrinievvel 1937 tarihli ticaret ve tediye anlaşması ahkâmına tevfikân verildiği tasdik olunur.

<i>Cumhuriyet Reisliđine yazılan tezkere</i>	:	6 - V - .1938 ve 1/905
<i>Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cumhuriyet Reisliđinden gelen tezkere</i>	:	10 - V - 1938 ve 4/339
<i>Bu kanunun muzakerelerini gösteren zabıtların cıld ve sayfa numaraları</i>	:	Cıld Sayfa
	:	20 52
	:	24 120,157:158
	:	25 17,18,18,18:21